

Din Öğretimi Genel Müdürlüğü

Anadolu İmam Hatip Lisesi

10

"Kırk Şair Kırk Şiir"

Din Öğretimi Genel Müdürlüğü

ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ

10

"Kırk Şair Kırk Şiir"

Etkinlikleri

Danışman

Nazif YILMAZ

Yayın Koordinatörü

Mehmet Nezir GÜL

Yayına Hazırlayanlar

Osman Nuri BAYRAK

Ahmet POLAT

Lokman AK

Hasan ÖZARSLAN

Kadir SÖNGÜT

Mustafa YILDIZ

Tasarım

Hanife KOYUTÜRK

Kapak Tasarım

Faize KOPAN

TAKDİM

İmam hatip ortaokulu ve Anadolu imam hatip liselerinde öğrenim gören öğrencilerimize bilimsel, sosyal, kültürel, sportif, sanatsal ve mesleki beceriler kazandırmayı amaçlayan Genel Müdürlüğümüz, bu alanlarda çeşitli etkinlikler gerçekleştirmektedir. Bu çalışmalar sonucunda öğrencilerimizin edindiği kazanımlar ve bunların sosyal, kültürel hayattaki yansımaları bizleri gelecek açısından umutlandırmakta ve çalışma azmimizi arttırmaktadır. Bizler de bu çalışmalara bir yenisini daha ekleyerek yolumuza devam etmekteyiz:

“Kırk Şair- Kırk Şiir”

Geçmişten günümüze edebiyatımızda en çok kullanılan edebî tür olan şiirin okunması, yorumlanması ve ezberlenmesi öğrencilerimizin duygu ve düşünce dünyalarının gelişip zenginleşmesine çok büyük katkı sağlamaktadır.

Şiir aracılığı ile anadilinin en güzel örneklerini tanıyan öğrencilerimizde öncelikle anadil bilinci ve sevgisi gelişir. Küçük yaşlarda şiirle tanışan öğrencilerimizin zaman içerisinde edebî eserlere ilgisi artar, okuma ve yazma yetenekleri gelişir. Ayrıca, şair ve yazarlarımızı tanıyıp okudukça öğrencilerimizde edebî zevk oluşur. Bu da onların sezgi ve hayal gücünü genişletir.

Yapılan şiir ezberleme çalışmaları, tıpkı hafızlık çalışmalarında olduğu gibi hafıza ve dikkati güçlendirir. Ezberlenen şiirlerin topluluk karşısında okunması öğrencilerimizin özgüvenini artırır. Okuma sırasında yapılan doğru vurgu ve tonlama, kelimelerin düzgün telaffuz edilmesi de diksiyonun gelişmesini sağlar.

Üstat Necip Fazıl Kısakürek’in,

“Anladım işi, sanat Allah’ı aramakmış

Marifet bu, gerisi yalnız çelik çomakmış.”

dizelerinde ifadesini bulan bir şuurla hazırladığımız “Kırk Şair-Kırk Şiir Etkinliği” kapsamında okuyup ezberledikleri şiirlerin öğrencilerimizin millî, manevî, ahlaki, kültürel ve insani değerler kazanmalarına vesile olmasını temenni eder; etkinliğin planlama, hazırlama ve uygulama aşamalarında emeği geçen bütün çalışma arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Nazif Yılmaz

Din Öğretimi Genel Müdürü

İÇİNDEKİLER

Nat-ı Şerif	8
Kara Toprak	10
Acı	12
Bülbül	16
Mescid-i Aksa'yı Gördüm Düşümde.....	18
Sakarya Türküsü	20
Bu Vatan Kimin?	22
Hikmet	23
Otuz Beş Yaş Şiiri	24
Dinle Oğul	26
Buyruğun Tut Rahmanın	28
40 Bent	29
Şiir Üzerine Birkaç Söz.....	43
Kaynakça	45

İlimsiz şiiir, harcı ve hesabı olmayan duvar gibidir.

Fuzûli

NAT-I ŞERİF

Sultân-ı rüsûl, şâh-ı mümeccedsin efendim
Bî-çârelere devlet-i sermedsin efendim
Dîvân-ı Îlâhîde ser-âmedsin efendim
Menşûr-ı “le’amrûk”le müeyyedsin efendim

Sen Ahmed ü Mahmûd u Muhammed’sin efendim
Hakk’dan bize sultân-ı mü’eyyedsin efendim

Hutben okunur minber-i iklim-i bekâda
Hükmün tutulur mahkeme-i rûz-i cezâda
Gül-bâng-i kudûmun çekilir Arş-ı Hudâ’da
Esmâ-i Şerîfin anılır arz u semâda

Sen Ahmed ü Mahmûd u Muhammed’sin efendim
Hakk’dan bize sultân-ı mü’eyyedsin efendim

Ol dem ki velîlerle nebîler kala hayrân
Nefsî deyü dehşetle kopa cümleden efgân
Ye’s ile usâtın ola ahvâli perîşân
Destûr-ı şefâ’atle senindir yine meydan

Sen Ahmed ü Mahmûd u Muhammed’sin efendim
Hakk’dan bize sultân-ı mü’eyyedsin efendim

*Bir gün ki dalıp bahr-ı gama fikrete gittim
İlden yitirip kendimi, bî-hodluğa yitdim
İsyânım anıp âkıbetimden hazer itdim
Bu matlâ'ı yâd eyledi bir seyid işitdim*

*Sen Ahmed ü Mahmûd u Muhammed'sin efendim
Hakk'dan bize sultân-ı mü'eyyedsin efendim*

*Bî-çâredir ümmetlerin isyânına bakma
Dest-i red urup, hasret ile Dûzâha kakma
Rahm eyle amân, âteş-i hicrânına yakma
Ez-cümle kulun Gâlib-i pür-cürmü bırakma*

*Sen Ahmed ü Mahmûd u Muhammed'sin efendim
Hakk'dan bize sultân-ı mü'eyyedsin efendim*

Şeyh Galib

KARA TOPRAK

Dost dost diye nicesine sarıldım
Benim sâdık yârim kara topraktır
Beyhude dolandım boşa yoruldu
Benim sâdık yârim kara topraktır

Nice güzellere bağlandım kaldım
Ne bir vefa gördüm ne fayda buldum
Her türlü isteğim topraktan aldım
Benim sâdık yârim kara topraktır

Koyun verdi kuzu verdi süt verdi
Yemek verdi ekmek verdi et verdi
Kazma ile döğmeyince kıt verdi
Benim sâdık yârim kara topraktır

Âdem'den bu deme neslim getirdi
Bana türlü türlü meyva yedirdi
Her gün beni tepesinde götürdü
Benim sâdık yârim kara topraktır

Karnın yardım kazmayınan belinen
Yüzün yırttım tırnağınan elinen
Yine beni karşıladı gülünen
Benim sâdık yârim kara topraktır

İşkence yaptıkça bana gülerdi
Bunda yalan yoktur herkes de gördü
Bir çekirdek verdim dört bostan verdi
Benim sadık yârim kara topraktır

Havaya bakarsam hava alırım
Toprağa bakarsam dua alırım
Topraktan ayrılısam nerde kalırım
Benim sâdik yârim kara topraktır

Dileğın varsa iste Allah'tan
Almak için uzak gitme topraktan
Cömertlik toprağa verilmiş Hak'tan
Benim sâdik yârim kara topraktır

Hakikat ararsan açık bir nokta
Allah kula yakın kul da Allah'a
Hakkın gizli hazinesi toprakta
Benim sâdik yârim kara topraktır

Bütün kusurumuzu toprak gizliyor
Merhem çalıp yaralarımı düzlüyor
Kolun açmış yollarımı gözlüyor
Benim sâdik yârim kara topraktır

Her kim ki olursa bu sırra mazhar
Dünyaya bırakır ölmez bir eser
Gün gelir Veysel'i bağrına basar
Benim sâdik yârim kara topraktır

Âşık Veysel

ACI

seni de vururlar bir gün ey acı
uçuşup durduğun kanatlarından
sazın, sözün, türkülerin tükenir
ellerin koynunda kalakalırsın

şakaklarına kar yağıyor bilesin ey acı
gül açan yüzlerimizde
göğeriyo rengin senin de

biz seni
tâ eskiden tanırız
hani göğüslerimize taş olur inerdin
avuçlarımızda hira dağıydın
al atların tan yerine ayarlanmış yelelerinde
akdeniz rüzgârlarına karışan sendin

...

seni de yakarlar bir gün ey acı
bir taptuk kul gözlerinden vurursa
parmakların eğri ağaç tutmaz
çığhkların çağlar aşar duymazsın

ve ben biliyorum
örümceği, mağarayı, güvercini, asâyı

ve ibrahim'in baltasını
biliyorum

...

kim kimin yanında
kim kimin karşısında

...

seni de vururlar bir gün ey acı
filistin'de sapan taşlı çocuklar
dalın, kolun, fidelerin budanır
kuru bir kütükle kalakalırsın

...

plevne türküleri ağıtlara dönüşürken,
çeçenya'da yiğitler
inancın emeğin / ve aşk'ın
kılcal damarlarına ulamp sustular...

ve ne bağdat'tan
ne şam'dan
ne mekke'den
ne diyaribekir'den
ne istanbul'dan
ne buhara'dan
bunca telefon direğine rağmen kimse kimseyi
duymuyor

seni de vururlar bir gün ey acı
halepçe'de soldurulmuş gül gibi
bu sevdaya düşsen, sen de yanarsın
suskun, sıcak, uzun yaz geceleri

ve siz
ey analar,
hani siz, gecelerinizi böler, çocuklarınıza ninniler
söylediniz

hani siz, fatihler doğururdunuz...

gelin kızların giysileri kirletildi
çocuklar hep yetim kaldı

'elem yecidke yetimen feâva'

ve ben biliyorum
ben biliyorum
istanbul'un
bağdat'ın
diyarıbekir'in
mekke'nin
buhara'nın
birbirine nasıl bağlandığını, nasıl çözüldüğünü; sonra

*ey insan
ey insanlık
ayağa kalk*

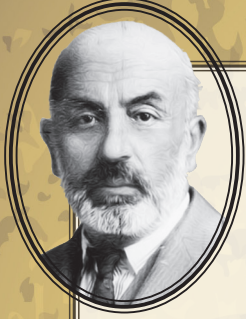
*kolları ve bacakları budanmış delikanlıları
boyunları gövdelerinden ayrılmış insanları
gözleri uyur gibi kapanmış, kan pıhtıları içindeki bu
çocukları*

*gelişmiş laboratuvarlarınızda dikkatle inceleyin
ve bir gün
bu dünya
gül bahçesine dönecek*

*bunu böyle bilin; ve
unutmayın..*

Ferman Karaçam

BÜLBÜL

Bütün dünyâya küskündüm, dün akşam pek bunalmıştım;
Nihayet, bir zaman kırlarda gezmiş, köyde kalmıştım.
Şehirden kaçmak isterken sular zaten kararmıştı,
Pek ıssız bir karanlık sonradan vâdiyi sarmıştı.
Işık yok, yolcu yok, ses yok, bütün hulkat kesilmiş lâl...
Bu istiğrâkı tek bir nefha olsun etmiyor ihlâl
Muhîtin hâli “insâniyyet”in timsâlidir, sandım;
Dönüp mâziye tırmandım, ne hicranlar, neler andım!

Taşarken haşrolup beynimden artık bin müselsel yâd,
Zalâmın sinesinden fıskıran memdûd bir feryâd,
O müstağrak, o durgun vecdi nâgâh öyle çoşturdu
Ki vâdiden bütün, yer yer, enînler çağlayıp durdu.
Ne muhrik nağmeler, yâ Rab, ne mevcâmevc demlerdi;
Ağaçlar, taşlar ürpermişti, gûya Sûr-i Mahşerdî!

-Eşin var, âşyanın var, baharın var ki beklerdin;
Kıyâmetler koparmak neydi, ey bülbül, nedir derdin?
O zümrüd tahta kondun, bir semâvî saltanat kurdun;
Cihânın yurdu hep çiğnense, çiğnenmez senin yurdun,
Bugün bir yemyeşil vâdi, yarın bir kıpkızıl gülşen,
Gezersin, hân mânun şen, için şen, kâinatın şen.
Hazansız bir zemin isterse, şâyed rûh-i ser-bâzın,
Ufuklar, bu'd-i mutlaklar bütün mahkûm-i pervâzın.

Değil bir kayda, sığmazsın - kanadlandım mı - eb'âda;
Hayâtın en muhayyel gayedir ahrâra dünyâda,
Neden öyleyse mâtemlerle eyyâmın perişandır?
Niçin bir damlacık göğsünde bir umman hurûşandır?
Hayır, mâtem senin hakkın değil... Mâtem benim hakkım:
Asırlar var ki, aydınlık nedir, hiç bilmez âfâkım!
Teselliden nasibim yok, hazân ağlar bahârımda;
Bugün bir hânmansız serseriyim öz diyârımda!
Ne husrandır ki: Şark'ın ben vefâsız, kansız evlâdı,
Serâpâ Garba çiğnettim de çıktım hâk-i ecdâd!
Hayâlîmden geçerken şimdi, fikrim herc ü merc oldu,
SALÂHADDÎN-İ EYYÛBÎ'lerin, FATİH'lerin yurdu.
Ne zillettir ki: nâkûs inlesin beyninde OSMAN'ın;
Ezan sussun, fezâlardan silinsin yâdı Mevlâ'nın!
Ne hicrandır ki: en şevketli bir mâzi serâb olsun;
O kudretler, o satvetler harâb olsun, türâb olsun!
Çökük bir kubbe kalsın ma'bedinden YILDIRIM Hân'ın;
Şenâatlerle çiğnensin muazzam Kabri ORHAN'ın!
Ne haybettir ki: vahdet-gâhı dînin devrilip, taş taş,
Sürünsün şimdi milyonlarca me'vâsız kalan dindaş!
Yıkılmış hân mânlar yerde işkenceyle kıvransın;
Serilmiş gövdeler, binlerce, yüz binlerce doğransın!
Dolaşsın, sonra, İslâm'ın harem-gâhında nâ-mahrem...
Benim hakkım, sus ey bülbül, senin hakkın değil mâtem!

Mehmet Akif Ersoy

MESCİD-İ AKSA'YI GÖRDÜM DÜŞÜMDE

Mescid-i Aksa'yı gördüm düşümde,
Bir çocuk gibiydi ve ağlıyordu
Varıp eşğine alnımı koydum.
Sanki bir yer altı nehr çağlıyordu.

Gözlerim yollarda bekler dururum.
Nerede kardeşlerin diyordu bir ses
İlk kıblesi benim ulu Nebi'nin
Unuttu mu bunu acaba herkes?

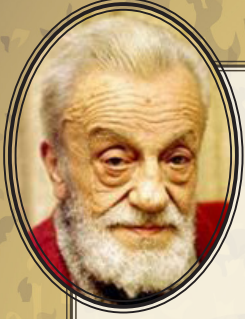
Hani o günler ki binlerce mü'min
Tek yürek halinde bana koşardı
Hemşehrim nebiler hatırı için
Cevaba erişen dualar vardı.

*Şimdi kimsecikler varmaz yanıma
Mü'minden yoksunum, tek ve tenhayım.
Rüzgârlar silemez göz yaşlarımı
Çöllerde kayıp bir yetim vahayım.*

*Mescid-i Aksa'yı gördüm düşümde
Götür müslümana selam diyordu
Dayanamıyorum bu ayrılığa
Kucaklasın beni İslam diyordu.*

Mehmet Akif İnan

SAKARYA TÜRKÜSÜ

İnsan bu, su misali, kıvrım kıvrım akar ya;
Bir yanda akan benim, öbür yanda Sakarya.
Su iner yokuşlardan, hep basamak basamak;
Benimse alın yazım, yokuşlarda susamak.
Her şey akar, su, tarih, yıldız, insan ve fikir;
Oluklar çift; birinden nur akar; birinden kir.
Akışta demetlenmiş, büyük, küçük, kâinat;
Şu çıkan buluta bak, bu inen suya inat!
Fakat Sakarya başka, yokuş mu çıkıyor ne,
Kurşundan bir yük binmiş, köpükten gövdesine;
Çatlıyor, yırtıyor yokuşu sökmek için.
Hey Sakarya, kim demiş suya vurulmaz perçin?
Rabbim isterse, sular büklüm büklüm burulur,
Sırtına Sakarya'nın, Türk tarihi vurulur.
Eyvah, eyvah, Sakarya'm, sana mı düştü bu yük?
Bu dâva hor, bu dâva öksüz, bu dâva büyük! ..
Ne ağır imtihandır, başındaki, Sakarya!
Binbir başlı kartal nasıl taşır kanarya?
İnsandır sanıyordum mukaddes yüke hamal.
Hamallık ki, sonunda, ne rütbe var, ne de mal,
Yalnız acı bir lokma, zehirle pişmiş aştan;
Ve ayrılık, anneden, vatandan, arkadaştan.
Şimdi dövün Sakarya, dövünmek vakti bu ân;
Kehkeşanlara kaçmış eski güneşleri an!
Hani Yunus Emre ki, kıyında geziyordu;
Hani ardına çil çil kubbeler serpen ordu?

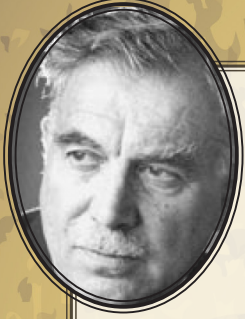
Nerede kardeşlerin, cömert Nil, yeşil Tuna;
Giden şanlı akıncı, ne gün döner yurduna?
Mermerlerin nabzında hâlâ çarpar mı tekbir?
Bulur mu deli rüzgâr o sedayı: Allah bir!
Bütün bunlar sendedir, bu girift bilmeceler;
Sakarya, kandillere katran döktü geceler.

Vicdan azabına eş, kayna kayna Sakarya,
Öz yurdunda garipsin, öz vatanında parya!

İnsan üç beş damla kan, ırmak üç beş damla su;
Bir hayata çattık ki, hayata kurmuş pusu.
Geldi ölümlü yalan, gitti ölümsüz gerçek;
Siz, hayat süren leşler, sizi kim diriltecek?
Kafdağını assalar, belki çeker de bir kıl!
Bu ifritten سوالin, kılını çekmez akıl!
Sakarya, sâf çocuğu, mâsum Anadolu'nun,
Divanesi ikimiz kaldık Allah yolunun!
Sen ve ben, gözyaşıyla ıslanmış hamurdanız;
Rengimize baksınlar, kandan ve çamurdanız!
Akrebin kısıkcında yoğurmuş bizi kader;
Aldırma, böyle gelmiş, bu dünya böyle gider!
Bana kefendir yatak, sana tabuttur havuz;
Sen kıvrıl, ben gideyim, Son Peygamber Kılavuz!
Yol onun, varlık onun, gerisi hep angarya;
Yüzüstü çok süründün, ayağa kalk, Sakarya!

Necip Fazıl Kısakürek

BU VATAN KİMİN?

*Bu vatan, toprağın kara bağrında
Sıradağlar gibi duranlarındır;
Bir tarih boyunca, onun uğrunda
Kendini tarihe verenlerindir...*

*Tutuşup: kül olan ocaklarından,
Şahlanıp: köpüren ırmaklarından,
Hudutlarda gaza bayraklarından,
Alnına ışıklar vuranlarındır...*

*Ardına bakmadan yollara düşen,
Şimşek olup çakan, sel olup çoşan,
Huduttan hududa yol bulup koşan,
Cepheden cepheyi soranlarındır...*

*İleri atılıp sellercesine,
Göğsünden vurulup tam ercesine,
Bir gül bahçesine girercesine,
Şu kara toprağa girenlerindir...*

*Tarihin dilinden düşmez bu destan:
Nehirler gazidir, dağlar kahraman,
Her taşı bir yakut olan bu vatan,
Can verme sırrına erenlerindir...*

*Gökyay'ım ne yazsan ziyade değil,
Bu sevgi bir kuru ifade değil,
Sencileyin hasmı rüyada değil,
Topun namlusundan görenlerindir...*

Orhan Şaik Gökyay

HİKMET

*On sekiz bin âleme server olan Muhammed;
Otuz üç bin ashâba rehber olan Muhammed.*

*Çıplaklık ve açlığa kanaatlı Muhammed;
Asi, câfi ümmete şefaathı Muhammed.*

*Geceleri yatıp uyumaz, tilâvetli Muhammed;
Garip ile yetime mürüvvetli Muhammed.*

*Ebu Cehl ve Ebu Leheb'e siyasetli Muhammed;
Melâmetin sabunu, selâmetli Muhammed.*

*Namaz, oruç kılıcı, ibadetli Muhammed;
Dinmeyip tesbih söyleyici, riyazetli Muhammed*

*Duaları müstecap, icabetli Muhammed;
Kötülüğe iyilik, kerametli Muhammed.*

*Tevfik veren zâlime, celaletli Muhammed;
Secde kılan eğilip, itaatlı Muhammed.*

*Beş vakit namaz olduğunda imametli Muhammed;
Mirâc aşıp vardığında şehadetli Muhammed.*

*Arş ve Kürsü pazarı, inayetli Muhammed;
Sekiz cennet sahibi velayetli Muhammed.*

OTUZ BEŞ YAŞ ŞİİRİ

*Yaş otuz beş, yolun yarısı eder.
Dante gibi ortasındayız ömrün.
Delikanlı çağımızdaki cevher,
Yalvarmak, yakarmak nafile bugün,
Gözünün yaşına bakmadan gider.*

*Şakaklarıma kar mı yağdı ne var?
Benim mi Allah'ım bu çizgili yüz?
Ya gözler altındaki mor halkalar?
Neden böyle düşman görünürsünüz,
Yıllar yılı dost bildiğim aynalar?*

*Zamanla nasıl değişiyor insan!
Hangi resmime baksam ben değilim.
Nerde o günler, o şevk, o heyecan?
Bu güler yüzlü adam ben değilim;
Yalandır kaygısız olduğum yalan.*

*Hayal meyal şeylerden ilk aşkımız;
Hatırası bile yabancı gelir.
Hayata beraber başladığımız,
Dostlarla da yollar ayrıldı bir bir;
Gittikçe artıyor yalnızlığımız.*

Gökyüzünün başka rengi de varmış!
Geç farkettim taşın sert olduğunu.
Su insanı boğar, ateş yakarmış!
Her doğan günün bir dert olduğunu,
İnsan bu yaşa gelince anlarmış.

Ayva sarı nar kırmızı sonbahar!
Her yıl biraz daha benimsediğim.
Ne dönüp duruyor havada kuşlar?
Nerden çıktı bu cenaze? Ölen kim?
Bu kaçınıcı bahçe gördüm tarumar?

Neylersin ölüm herkesin başında.
Uyudun uyanamadın olacak.
Kimbilir nerde, nasıl, kaç yaşında?
Bir namazlık saltanatın olacak,
Taht misali o musalla taşında.

Cahit Sıdkı Tarancı

DİNLE OĞUL

Varsın düşman ayaklansın oğul
Kuleleri bentleri tutsun, kudursun
Kararsın geceler, yarasalar uçsun.
Bırak oğul kopsun kıyamet
Yansın uykuda toprak
Yansın da ümmet uyansın!

Yolları zulümle sökmüş paletler, koy ver!
Göğü yırtmış küfür sesleri, ne gam oğul
Bir ses var ki hepsine yeter
Ya Allah Bismillah Allahuekber!
Dağlar bu nida önünde pamuk
Ana kuzusu aslan, taze kız muzaffer.
Dinle oğul, cennet kokulu nefesleri
Ya Allah Bismillah Allahuekber!

Anlat oğul, yedi düvele bir destan daha
Bize ölüm yok, bilsin ağalar, ölüm yok bize.
Vurulsa göğsümüz iman akar
Kesseler boynumuzdan al bayrak.
Eğilmez rükûdan gayrı, İslam'a kurşun işlemez
Şehitler ölmez oğul, ölüm yok bize!

*Ey oğul, dinle geceye yenilmeyen kaderi
Gönlü olana caddeler ışıl ışıl tabur
Bak Allah yolunda yürüyor hâlâ kefenler.
Sen gel hele oğul, bir can ver hele
Korkma; biz düşman vurdukça çoğalanlardanız.*

*Adsız firavunlara duvardır alnımız
Karanlıklar kâfirin, şafaklar bizim hakkımız
Evliya omzunda taşır bu toprakları, sen korkma oğul
Kimsesiz bırakmaz kimse bu cennet vatanı.*

*Biz Müslümanız oğul, kanla yazıldı bahtımız
Yatakta ölmekten korkan insanlarız
Gel oğul, tankların altından cennete çıkarız
Ezanlar ninni, selâlar yeniden doğum marşımız.*

Emre Miyasođlu

BUYRUĞUN TUT RAHMAN'IN

*Buyruğun tut Rahman'ın, tevhide gel tevhide
Tazelensin imanın, tevhide gel tevhide.*

*Yaban yerlere bakma, cânın odlara yakma
Her gördüğüne akma, tevhide gel tevhide.*

*Mâsivâdan gözün yum, ne umarsan Hak'tan um
Gitsin gönülden hümmum, tevhide gel tevhide.*

*Zahirde kalan kişi güç etme âsân işi
Gider gayri teşvişi, tevhide gel tevhide.*

*Şirki baştan savarsan, Hak bilmeye iversen
Yaradan'ı seversen, tevhide gel tevhide.*

*Emri yerine getir, erkenden işi bitir
Sıdk ile iman getir, tevhide gel tevhide.*

*Sen seni ne sanırsın, fâniye dayanırsın
Hoş bir gün uyanırsın, tevhide gel tevhide.*

*Uyanagör gafletten, geç bu fani lezzetten
İç kevser-i vahdetten, tevhide gel tevhide.*

*Hüdayi'yi gûş eyle, şevke gelip çûş eyle
Bu kevserden nûş eyle, tevhide gel tevhide*

Aziz Mahmud Hüdâyi

KIRK BENT

*Allah adın her kim ol evvel ana
Her işi âsân ide Allah ana.*

*[Kim, bir işe başlamadan önce Allah'ın adını anarsa
(Besmele ile başlarsa) Allah, ona her işini kolay eder.]*

Süleyman Çelebi

*“Dedem koynunda yattıkça benimsin ey güzel
toprak,
Neler yapmış bu millet, en yakın tarihe bir sor,
bak.”*

Süleyman Nazif

*Girdim ilim meclisine, eyledim kıldım talep
Dediler ilim geride, illa edep illa edep.*

Yunus Emre

*Gör zâhidi kim sâhib-i irşâd olayım der
Dün mektebe vardı, bugün üstâd olayım der.*

*[Şu kimseyi (talebe, öğrenci) gör ki; daha dün okula varır
varmaz bugün, insanlara öğüt vermeye, hoca olmaya
kalkmış!]*

Bağdatlı Ruhî

*Cihân-ârâ cihân içindedir, ârâyı bilmezler
O mâhiler ki deryâ içredir, deryâyı bilmezler.*

*[(İnsanlar) dünyadaki güzelliği (Allah'ın cemal
sıfatının tecellisini) aramayı bilmezler. (İnsanlar
balıklar gibidir.) O balıklar ki denizin içindedir,
(ancak) denizi bilmezler.]*

Hayalî

*Halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihânda bir nefes sıhhat gibi.*

[Halk (insanlar), en büyük saadetin devletin en yüksek makamında oturmak olduğunu zannediyor. Oysa dünyadaki en büyük saadet, sağlıklı bir şekilde nefes alabilmektir.]

Muhibbî

*Baş eğmeziz edâniye dünyâ-yı dûn için
Allah'adır tevekkülümüz itimadımız.*

[Fani (geçici) dünya için bayağı kimselere boyun eğmeyiz; biz, (sadece) Allah'ın emirlerine razı olur, (O'na) güveniriz.]

Bakî

*Avâzeyi bu âleme Dâvûd gibi sal
Bâkî kalan bu kubbede bir hoş sadâ imiş.*

[Sesin, şu yeryüzünde Hz. Dâvûd'un (a.s.) sesi gibi yankı-lansın.

Bâkî (ebedî) kalan bu kubbede (yeryüzünde) güzel bir söz (güzel işler) imiş.]

Bakî

Söz ola kese savaşı
Söz ola kestire başı
Söz ola ağulu aşı
Bal ile yağ ede bir söz.

[Söz vardır, savaşı bitirir. Söz vardır, başı kestirir. Söz vardır zehirli aşı, bal ile yağa döndürür.]

Yunus Emre

Bir kez gönül yıktın ise
Bu kıldığın namaz değil
Yetmiş iki millet dahi
Elin yüzün yumaz değil.

Yunus Emre

Daima böyledir dünyanın işi
Kişi ettiğini bulur demişler.
İstersen iyilik et, istersen kemlik
Ettiğin başına gelir demişler.

Köroğlu

Bülbüle gül yarar deveye diken
Ma'şûktur âşıkın boynunu büken
Tarlasına harâm tohumun eken
Helâl mahsûlünü biçer mi bilmem.

Seyranî

Âyînesi iştir kişinin lâfâ bakılmaz
Şahsın görünür rütbe-i akli eserinde

[Kişinin şahsiyeti işidir, (kuru) söze bakılmaz; bir kimsenin aklının ve zekâsının gücü, eserinde (yaptığı çalışmalarda) görülür.]

Ziya Paşa

İnsana sadâkat yaraşır görse de ikrâh
Yardımcısıdır doğruların Hazret-i Allah.

[Kötülük, zorluk görse de insana doğruluk yakışır.
(Çünkü) Yüce Allah doğru kimselerin yardımcısıdır.]

Ziya Paşa

*Usanmaz kendini insan bilenler halka hizmetten
Mürüvvet-mend olan mazlûma el çekmez îânetten.*

*[Kendini insan bilenler, halka hizmet etmekten bıkmaz.
İyiliksever, mert insanlar (da) zulme uğramış kimselere
yardım etmekten çekinmez.]*

Namık Kemal

*Ne mümkün zulm ile bîdâd ile imhâ-yı hürriyet
Çalış idrâki kaldır muktedirsen âdemiyetten.*

*[Zulüm ve baskı ile hürriyeti yok etmek mümkün değildir;
gücün yetiyorsa insanlıktan anlayışı (düşünce gücünü)
kaldır.]*

Namık Kemal

*Ma'rifet iltifâta tabidir
Müşterisiz metâ zâyidir.*

*[Ustalık (başarı) desteklenmelidir. (Başarı, takdir edilirse
daha iyi işler yapılır.) Alıcısı olmayan mal, işe yaramaz
demektir.]*

Muallim Naci

Zulmün topu var, güllesi var, kal'ası varsa
Hakk'ın da bükülmez kolu, dönmez yüzü
vardır!

Göz yumma güneşten, ne kadar nûru kararsa
Sönmez ebedî; her gecenin gündüzü vardır!

Tevfik Fikret

Bırak beni haykırayım, susarsam sen matem et
Unutma ki şairleri haykırmayan bir millet
Sevenleri toprak olmuş öksüz çocuk gibidir.

Mehmet Emin Yurdakul

Allah'a dayan, sa'ye sarıl, hikmete râm ol...
Yol varsa budur, bilmiyorum başka çıkar yol!

[Allah'a güven, çalışmaya (dört elle) sarıl, Allah'ın emirle-
rine itaat et. Yol varsa budur, başka çıkar yol bilmiyorum.]

Mehmet Akif Ersoy

Bende yok sabr u sukûn sende vefâdan zerre,
İki yokdan ne çıkar fikredelim bir kerre.

[Na ve bi kelimeleri arapça ve farsçada 'yok' anlamına gelmektedir. Bu beyitte Nabî mahlasının oluşumunu belirtmektedir.]

Nabî

Gör zâhidi kim sâhib-i irşâd olayım der
Dün mektebe vardı, bugün üstâd olayım der.

[Şu kimseyi (talebe, öğrenci) gör ki; daha dün okula varır varmaz bugün, insanlara öğüt vermeye, hoca olmaya kalkmış!]

Bağdatlı Ruhî

Sanma şâhim / herkesi sen / sâdikâne / yâr olur

Herkesi sen / dost mu sandın / belki ol / ağyâr olur

Sâdikâne / belki ol / bu âlemde / dildâr olur

Yâr olur / ağyâr olur / dildâr olur / serdâr olur

Yavuz Sultan Selim

*Halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihânda bir nefes sıhhat gibi.*

[Halk (insanlar), en büyük saadetin devletin en yüksek makamında oturmak olduğunu zannediyor. Oysa dünyadaki en büyük saadet, sağlıklı bir şekilde nefes alabilmektir.]

Muhibbî

*Baş eğmeziz edâniye dünyâ-yı dûn için
Allah'adır tevekkülümüz itimadımız.*

[Fani (geçici) dünya için bayağı kimselere boyun eğmeyiz; biz, (sadece) Allah'ın emirlerine razı olur, (O'na) güveniriz.]

Bakî

*Avâzeyi bu âleme Dâvûd gibi sal
Bâkî kalan bu kubbede bir hoş sadâ imiş.*

[Sesin, şu yeryüzünde Hz. Dâvûd'un (a.s.) sesi gibi yankılansın. Bâkî (ebedî) kalan bu kubbede (yeryüzünde) güzel bir söz (güzel işler) imiş.]

Bakî

*Ne irfandır veren ahlâka yükseklik, ne vicdândır;
Fazilet hissi insanlarda Allah korkusundandır.*

[Ahlaka yükseklik veren ne irfandır, ne vicdandır. İnsanlardaki fazilet duygusu (güzel işler yapma arzusu) Allah korkusundandır.]

Mehmet Akif Ersoy

*Sahipsiz olan memleketin batması haktır
Sen sahip olursan bu vatan batmayacaktır.*

Mehmet Akif Ersoy

*İnmemiştir hele Kur'an bunu hakkiyle bilin,
Ne mezarlıkta okunmak, ne de fal bakmak için.*

Mehmet Akif Ersoy

*Ne harâbiyim ne harâbâtiyim,
Kökü mâzide olan âtiyim.*

*[Ben meyhaneye giden âlemci derbeder değilim,
kökü geçmişte olan geleceğim. Ben geçmişte vardım,
şimdi varım, gelecekte de var olacağım.]*

Yahya Kemal Beyatlı

*Gövdeler, varsa gönüllerden alır cevherini
Yürek olmazsa bilekler çekemez hançerini
Kahramansız yaşamak kahrına mahkûmdurlar
Kaybeden zümreler Allah'ını, Peygamber'ini.*

Faruk Nafiz Çamlıbel

*Dur yolcu! Bilmeden gelip bastığın
Bu toprak bir devrin battığı yerdir.
Eğil de kulak ver bu sessiz yağın
Bir vatan kalbinin attığı yerdir.*

Necmettin Halil Onan

*Allah'a dayan, gayene tevfikini versin,
Kur'an'a sarlmazsan eęer ye'se dūşersin...*

Ali Ulvi Kurucu

*Nân için medheyleme nâdânı, nâdânlık budur
Hayber-i nefsin helâk et şâh-ı merdanlık budur!*

*[Menfaat için cahili övme ki asıl cehalet budur. Hayber
kalesi gibi büyüttüğün Nefsini yen ki asıl yiğitlik budur.]*

Seyyid Seyfullah

*Sanma ey hace ki senden zer ü sim isterler
Yevme la yenfauda kalb i selim isterler*

*(Ey zengin kişi sanma ki senden altın gümüş isterler,
hiçbir malın mülkün makamın fayda etmediği hesap
gününde saf, temiz bir kalp isterler.)*

Bağdatlı Ruhi

*Geceye yenilmeyen her insana ödül olarak
Bir sabah, bir gündüz ve bir güneş vardır.*

Sezai Karakoç

*Erişir menzil-i maksûduna âheste giden
Tîz-reftâr olanın pâyına dâmen dolaşır.*

*[Ağır ağır (emin adımlarla) yürüyen kimse hedefine
ulaşır. Hızlı hızlı yürüyen (acele iş gören) kimsenin
(ise) etekleri ayağına dolaşır (bir engelle karşılaşır).]*

Hâtemî

*Ey terakkî isteyen, dünyâda, sen zannetme kim
El, etek öpmekle insân nâil-i âmâl olur.*

*[Ey yükselme sevdasında olan kişi! İnsanın, el-etek
öpererek emellerine ulaşacağını zannetme.]*

Tahirü'l Mevlevî

Dünyanın kalbini dinle geliyor adım adım
Dallar meyvaya dursun toprak tohuma dursun
İnsan barışa dursun selama dursun zaman
Sabır savaş zafer. Adım: MÜSLÜMAN

Erdem Bayazıt

Hak şerleri hayreyler
Zannetme ki gayreyler
Ârif anı seyr eyler
Mevlâ görelim n'eyler
N'eylerse güzel eyler.

[Boş verdiği sanma; Allah, şer bilinenleri hayırlı kılar.
Arif (Allah dostu kimse) bunu bilir ve olanlara rıza gösterir.
Yüce Allah, ne yaparsa en güzelini yapar.]

Erzurumlu İbrahim Hakkı

ŞİİR ÜZERİNE BİRKAÇ SÖZ...

İlk insandan günümüze insanlar hep kelimelerle konuştular.

Duygu ve düşünceler, bazen zarif ve narin, bazen de kaba bir şekilde ifade edildi. Fikir ve duyguların rafine edilmiş hali olan şiir dili bu yönüyle ilk insan kadar eski olup içeriği doğru veya yanlış olsun güçlü metinler, şiirler, tarih boyunca dilden dile, nesilden nesile aktarıldı.

İslamiyet öncesinde diğer milletlerde olduğu gibi, Peygamber Efendimizin yaşadığı toplumda da şiirin çok önemli bir yeri vardı. Şairlik toplum içerisinde itibar kazanmaya bir vesile idi. Şiir yarışmaları düzenlenir, beğenilen şiirler Kâbe'nin duvarlarına asılırdı. İslamiyet'ten sonra da şiir etkisini sürdürmeye devam etti. Ancak Müslümanlar, yeni dönemde evrensel İslami ölçüler çerçevesinde şiirler yazmaya dikkat etti.

...

Son hak din İslamiyet'in yüce kitabı Kur'an-ı Kerim'de "Şuara: Şairler" adlı bir sure yer almakta, Son Peygamber Hz. Muhammed'in (sav) de şiirle ilgili değerlendirmeleri bulunmaktadır.

Allah Resûlü (sav) gerek eski dönemlerde söylenmiş şiirleri, gerekse yeni şiirleri dinler, tebessüm eder; güzel şiir söyleyen, düşmanı hicveden, onların moralini bozan şiirleri de teşvik ederdi. Arkadaşlarından hikmet içerikli güzel şiirler söyleyen, tevhid ve mücadeleyi anlatanlara özel iltifatta bulunur, şairlerin; şiir yazarken ifadelerini dikkatli seçmesini, insanları incitecek, kötülüğe yöneltecek sözlerden kaçınmalarını isterdi. Bu sebeple şiirleri toptan kabul veya reddetmez, içeriğine göre ayırmak gerektiğini belirtirdi. "Şüphesiz (bazı) şiir (ler)de hikmet vardır." , "Şiir söz gibidir. Güzeli güzel, çirkini de çirkindir.", "Mü'min kılıcıyla da, diliyle de mücadele eder. Ruhumu kudret elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, dille attığınız (bir şiir, söz) de ok gibi yaralar açar." Hadisleri bu anlamda şiir severlere güzel bir ölçü koymuştur.

...

Tarih boyunca kültür ve edebiyat dünyamızda bu ölçüler çerçevesinde binlerce şairimiz, Allah'ın insanoğluna bahşettiği en büyük nimetlerden olan dili; din, ahlak, vatan, sevgi, tabiat, birlik vb. pek çok konuda kullanarak sayısız şaheserler ortaya koymuştur. Konuları en zarif ve naif bir şekilde dile getirmiş, gergef gergef işledikleri duyguları toplumla paylaşmışlardır. Fuzuli'den Şeyh Galip'e, Nabi'den Sezai Karakoç'a, Baki'den Necip Fazıl'a akıp gelen kültür dünyamızın yıldızları yolumuzu aydınlatmaya devam ediyor.

Edebiyatımızda şiir, edebi türler içerisinde en çok rağbet gören ve önemsenen tür olmuştur. Şairlerimiz münacatlar, naatlar, mevlidler, nefesler, mesneviler yazarak dini duygu ve düşüncelerini güçlü bir şekilde ifade etmişlerdir. Vatan ve anne sevgisi gibi yüce duygular mısralarda ayrı bir heyecanla dile getirilmiştir. Şiirini hikmetle bezeyen ve hak yolunda kullanarak nice şairler acı dolu insanımıza zor günlerde umut aşılamış, onların inançlarını pekiştirmiştir. Milletimizin şanlı zaferleri, şairlerimizin şiirlerinde destanlaşmıştır.

Onlar bizim gönül dünyamızın sultanlarıdır.

Sözü yaratan, onu tesirli kılan Rabbimize sonsuz şükürler, bizi bu güzelliklerle buluşturan şairlerimize de selam olsun.

Mehmet Nezir GÜL

KAYNAKÇA

- Ay, Arif, Türk Edebiyatından Çocuklara Şiirler Antolojisi, Akçağ Yayınları, Ankara, 2001.
- Ay Vakti dergisi, Yıl:17, Sayı: 164, İstanbul, 2016.
- Bakiler, Yavuz Bülent, Duvak, Polat Ofset, İstanbul, 1991.
- Behramoğlu, Ataol, Son Yüzyıl Büyük Türk Şiiri Antolojisi, Sosyal Yayıncılık, İstanbul, 2001.
- Bezirci, Asım, Dünden Bugüne Türk Şiiri, May Yayınları, İstanbul, 1968.
- Darbeye Direnen Şiirler, 15 Temmuz Şiirleri Antolojisi, Haz. Cevat Akkanat, Sultanbeyli Belediyesi Kültür Yayınları, İstanbul, Ekim 2016.
- Eren, M. Selim, Tanzimat Sonrası Türk Şiiri, Türk Dünyası Kültür Başkenti Yayını, Eskişehir, 2013.
- Fetret Çağında Hikmet Burcundan Şiirler, haz.: Sadık Yalsızuçanlar, DİB Yayınları, Ankara, 2013.
- Genç, Nurullah, Yağmur, Timaş Yayınları, İstanbul, 1997.
- Güneş, Burhan, Halk Şiiri Antolojisi, İlke Kitabevi Yayınları, Ankara, 2003.
- Güzel Yazılar Şiirler, TDK Yayınları, Ankara, 2015.
- İnan, Mehmet Akif, Tenha Sözler, Eğitim Bir Sen Yayınları, Ankara, 2012.
- Karakoç, Sezai, Gün Doğmadan, Diriliş Yayınları, İstanbul, 2004.
- Kasır, Hasan Ali, Şiir Defteri, Denge Yayınları, İstanbul, 1988.
- Kısakürek, Necip Fazıl, Çile, Büyük Doğu Yayınları, İstanbul, 1998.
- Onan, Necmettin Halil, İzahlı Divan şiiri Antolojisi, MEB Yayınları, İstanbul, 1991.
- Sakaoğlu, Saim, Ali Berat Alptekin, Halk Şiirinden Seçmeler, Akçağ Yayınları, Ankara, 2007.
- Uslu, Mustafa, Unutulmaz Mısralar, Yağmur Yayınevi, İstanbul, 2011.
- Ünitelere Göre Çocuk Şiirleri Antolojisi, haz.: Cuma Karataş, Assos Yayınları, İstanbul, 2006.
- Yazgan, Bestami, Yiğit Töresi, Güneysu Yayınları, Osmaniye, 1996.
- Yüzyılın Türk Şairleri Antolojisi, haz.: M. Atilla Maraş, Talip Işık, Rukiye Aydın, Yüzyılın Türk Şairleri Projesi Yayını, Ankara, 2015.
- Zarifoğlu, Cahit, Şiirler, Beyan Yayınları, İstanbul, 2004.
- www.antoloji.com

Millî Eğitim Bakanlığı
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü

MEB Beşevler Kampüsü F Blok Yenimahalle/ ANKARA
Telefon: 0 (312) 413 35 35
Belgegeçer: 0 (312) 223 85 76
Web: <http://dogm.meb.gov.tr/>
e-posta: dogm@meb.gov.tr